

POUKA 3

Prvi deo: Pregled

Ključni Tekst: Filibljanima 1,21

Središte proučavanja: Filibljanima 1,19–30; 1. Solunjanima 4,14–16

Martin Luter King Mlađi (Martin Luther King, Jr.) jednom je rekao: „Ako čovek nije otkrio nešto za šta je spreman da umre, nije dostojan da živi“ – citirano u: Mark Voter (Mark Water), *Nova enciklopedija hrišćanskih citata (The New Encyclopedia of Christian Quotations)*, Alresford, Hampshire, England: John Hunt Publishers Ltd., 2000), str. 404. originala. Pavle je izrazio sličan osećaj: „Jer meni je život Hristos, a smrt dobitak“ (Filibljanima 1,21). Ovo nisu prazne reči! Pavle je zaista bio spreman da umre za Hrista (Rimljanima 14,8), što je na kraju i učinio (2. Timotiju 4,6–8).

Citirajući Psalam 44,22, Pavle se obraća Gospodu rečima: „Za tebe nas ubijaju vas dan, drže nas kao ovce koje su za klanje“ (Rimljanima 8,36). Zato ne bi trebalo da nas iznenade njegove reči iz Galatima 2,19: „S Hristom se razapeh.“ Pavle je bio spreman da umre za Hrista zato što je bio potpuno predan da živi za Njega. Pavle nastavlja: „A ja više ne živim, nego živi u meni Hristos. A što sad živim u tijelu, živim vjerom sina Božjega“ (Galatima 2,20). Tako je Pavle i živio i umro za jevanđelje.

Pouka za ovu sedmicu ističe tri glavne teme:

1. Bog nas poziva da živimo život posvećen misiji, pa čak i da budemo spremni da umremo za Njega.
2. Smrt se upoređuje sa snom, za koju rešenje nije besmrtnost duše, već vaskrsenje tela.
3. Hristos nas poziva na jedinstvo u Njegovom Duhu. Budući da smo svi uključeni u duhovni rat, neophodno je ne samo da koristimo odgovarajuće oružje, već i da budemo jedinstveni u zajedničkoj borbi.

Drugi deo: Komentar

Ilustracija

Postoji jedna priča o Džonu Bredfordu (John Bradford), koji je spaljen na lomači 1. jula 1555. godine. Bredford je bio „kapelan kralja Edvarda Šestog (Edward VI) od Engleske i jedan od najomiljenijih propovednika svoga vremena. Međutim, postao je mučenik zbog svoje vere. Dok su ga vodili ka Njugejtu (Newgate) da bude spaljen, bilo mu je dozvoljeno da govori, tako da je iz kola u kojima su ga vozili u smrt, čitavim putem iz Zapadnog Londona (West London) do Njugejta uzvikivao: 'Hristos, Hristos, samo Hristos!'“ – Pol Li Tan (Paul Lee Tan), *Enciklopedija 7.700 ilustracija: Znaci vremena (Encyclopedia of 7,700 Illustrations: Signs of the Times)*, Garland, Teksas: Bible Communications, Inc., 1996), str. 787. originala. Baš kao i apostol Pavle, i Bredford je živio i umro za Hrista, u potpunosti predavši sebe misiji.

Živeti i umreti za Hrista

Pavlova izjava u Filibljanima 1,21 jedna je od najznačajnijih u svim njegovim poslanicama. Njegova spremnost da živi za Hrista – što podrazumeva i podnošenje neizbežnih patnji – pa čak i da umre za Njega, naglašava nadu izraženu u prethodnom stihu: „Nadam se da se ni u čemu neću postidjeti, nego da će se i sad kao svagda sa svakom slobodom Hristos veličati u tijelu mojemu, bilo životom ili smrću“ (Filibljanima 1,20).

Međutim, zbunjujuć je Pavlov navod da mu je „smrt dobitak“. Šta on time želi da kaže? Kako neko može imati korist od sopstvene smrti? Na osnovu Pavlove želje izražene u Filibljanima 1,23 – „imajući želju otići i s Hristom biti“ – neki su zaključili da Pavle time tvrdi da će se odmah nakon smrti naći u Hristovom prisustvu. Ali takvo shvatanje protivreči jasnim biblijskim učenjima o smrtnosti duše i o smrti kao snu. Da bismo razumeli šta je Pavle mislio kada je smrt nazvao „dobitkom“, korisno je razmotriti njegovo korišćenje termina „dobitak“ (grč. *kerdos*) i srodnog glagola „dobiti“ (grč. *kerdainō*) na drugim mestima u njegovim spisima. U Filibljanima 3,7.8, Pavle kaže da ono što je ranije smatrao dobitkom (*kerdos*), sada smatra gubitkom „*Hrista radi*“ (Filibljanima 3,7, kurziv dodao autor); to jest, „*zbog* prevažnog poznanja Hrista Isusa“ (Filibljanima 3,8, kurziv dodao autor). Pavle dalje objašnjava: „Kojega radi sve ostavih, i držim sve da su trice, samo da Hrista dobijem [*kerdainō*]“ (Filibljanima 3,8). Dakle, za Pavla je smrt dobitak zato što će na kraju zadobiti Hrista gledajući Ga pri Njegovom drugom dolasku (2. Timotiju 4,8).

Takođe je moguće da reč „dobitak“ (*kerdos*) u Filibljanima 1,21 ima i misionarski smisao. U 1. Korinćanima 9,19–23, Pavle koristi glagol *kerdainō* kao misionarski termin: „Svima sebe učinih robom, da ih više pridobijem [*kerdainō*]. Jevrejima sam bio kao Jevrejin da Jevreje pridobijem [*kerdainō*]; onima koji su pod zakonom bio sam kao pod zakonom, da pridobijem [*kerdainō*] one koji su pod zakonom; onima koji su bez zakona bio sam kao bez zakona... da pridobijem [*kerdainō*] one koji su bez zakona. Slabima bio sam kao slab, da slabe pridobijem [*kerdainō*].“

U tom pogledu, koristan nam je sledeći komentar teksta iz Filibljanima 1,21: „[Pavlu] je bilo važno da Hristos bude uzvišen. Ako bi Gospod smatrao da je bolje da svedoči kroz život i služenje, Pavle bi Ga dostojno predstavljao. Ali smrt pravednika takođe može da predstavlja snažno svedočanstvo o delotvornosti jevanđelja blagodat. Kontrast između njegove smrti i smrti onoga koji umire bez nade bio bi toliko upečatljiv da bi njegov uticaj doneo *dobitak* za *Hristovo carstvo*. *Srca bivaju dotaknuta i omeškana* smirenim uverenjem i sigurnošću onoga čije poverenje počiva potpuno u njegovom Bogu – čak i u času smrti“ – *Biblijski komentar Adventista sedmog dana* (*The SDA Bible Commentary*), tom 7, str. 147. originala (kurziv dodao autor). Pavle je verovao da će njegova smrt označiti vrhunac njegovog misionarskog rada (Filibljanima 2,17; uporedi sa 2. Timotiju 4,6.7). Takođe, verovatno je mislio da bi davanjem svog života „ohrabrio Filibljanke na još veću samopožrtvovanost, ili da bi njegova smrt mogla navesti neke da istraže veru kojoj je on bio tako dosledno predan“ – *Biblijski komentar Adventista sedmog dana*, tom 7, str. 160. originala.

Pavle je smrt video kao dobitak jer bi njegova sledeća svesna spoznaja bila gledanje Isusa Hrista prilikom vaskrsenja. Istovremeno, Pavle je bio siguran da će između svoje smrti i Hristovog drugog dolaska počivati u grobu kao u snu.

Smrt je poput sna

Pavle je uporedio smrt sa snom (1. Solunjanima 4,14.15; NSP – Novi srpski prevod), ukazujući na stanje nesvesnosti. Ova ideja je u skladu sa Isusovim učenjem u

jevanđeljima (Luka 8,52.53; Jovan 11,11–13). Jedan jasan primer jeste priča o vaskrsenju Jairove ćerke. Zanimljivo je da Matej i Marko spominju samo da su se ljudi podsmevali Isusovoj tvrdnji da devojčica spava (Matej 9,24; Marko 5,39.40), dok je Lukino zapažanje, kao lekara, preciznije: „I potsmijevahu mu se *znajući da je umrla*“ (Luka 8,53; kurziv dodao autor). Dela apostolska – koja je takođe napisao Luka – prikazuju smrt Stefana sledećim rečima: „Usnuo je“ (Dela 7,60; NSP). Isto se kaže i za Davida (Dela 13,36).

Govoreći o smrti „otaca“, Petar kaže da su „usnuli“ (2. Petrova 3,4). Teolozi raspravljaju o tome da li je pod „ocima“ Petar mislio na prethodnu generaciju hrišćana ili na patrijarhe, ali ta razlika nije suštinska. U svakom slučaju, smrt se prikazuje kao stanje nesvesnosti, slično onome što se događa kada svake noći zaspimo. Takođe je značajno što se kaže da prilikom Isusovog vaskrsenja „ustadoše iz mrtvih mnogi sveti *koji su usnuli*“ (Matej 27,5; NSP; kurziv dodao autor). Ovaj odlomak iz Jevanđelja po Mateju je važan ne samo zato što poistovećuje smrt sa snom, već i zato što jasno ukazuje da vaskrsenje tela predstavlja rešenje za smrt.

Kao što je prethodno istaknuto, Pavlovo uverenje da je smrt nalik snu duboko je ukorenjeno u Isusovom učenju i u skladu je sa shvatanjima drugih apostola. Dakle, Biblija ne prikazuje smrt kao neko svesno stanje, kao što mnogi misle.

Jedinstvo u Hristu

Filibljanima 1,27 predstavlja početak odeljka te poslanice (Filibljanima 1,27–30) u kome Pavle prelazi sa diskusije o sopstvenom stradanju na stradanje svojih slušalaca u njihovom radu za Hrista. Dve ključne teme izranjaju iz Filibljanima 1,27: život sličan Hristovom i jedinstvo. Vernici su pozvani da pokažu izuzetno ponašanje i da ostanu ujedinjeni uprkos okrutnom protivljenju i patnjama koje trpe zbog svoje vere u Hrista. Pavle koristi dva važna izraza da bi naglasio onu vrstu povezanosti koja treba da karakteriše odnose među vernicima: „jedan duh“ i „jedna duša (um)“ (Filibljanima 1,27). Ovaj jezik zajedništva prožima celu poslanicu. U tom kontekstu, Pavle tvrdi da će Filibljani upotpuniti njegovu radost ukoliko „jedno mislite, jednu ljubav imate, jednodušni i jedinomisleni“ (Filibljanima 2,2). U Filibljanima 4,1–3, Pavle nagoveštava da je jedinstvo ključno za ispunjenje misije.

Filibljanima 4,3 sadrži četiri složenice koje počinju grčkom rečom *syn* („sa“ ili „zajedno sa“): *syzygos* („jarmeni drug“), *syllambanō* (doslovno „zajedno uzeti“), *synathleō* („zajedno se boriti“) i *synergos* („saradnik“). Tako Pavle spominje žene koje su „sa mnom radile u jevanđelju“ („koje se u jevanđelju trudiše sa mnom“ – Daničić-Karadžić), kao i „moje saradnike“ (NSP) ili „moje pomagače“ (Daničić-Karadžić) – sve one koji su bili uključeni u misiju.

Treći deo: Primena u životu

Razmišljajte o sledećim temama, a potom postavite svojim učenicima pitanja s kraja ovog odeljka:

Isus je rekao: „Nema učenika nad učitelja svojega ni sluge nad gospodara svojega“ (Matej 10,24). Ova pouka, između ostalog, obuhvata odbacivanje, stradanje, pa čak i mučeništvo. U tekstu Jovan 15,20, Isus kaže: „Ako mene izgnaše, i vas će izgnati.“ Kao radnici u Hristovom delu, mi treba da budemo spremni na teška vremena. Biblija otkriva da sotona marljivo radi u ovom svetu kako bi sprečio da jevanđelje bude

propovedano svakom plemenu i jeziku i kolenu i narodu, jer „zna da ima malo vremena“ (Otkrivenje 12,12). Zato i Božji narod mora da radi revno.

Tako nas i Hristos poziva da živimo za misiju. A ako umremo dok smo angažovani na svom misionarskom zadatku, imamo uverenje da ćemo spavati u grobu, čekajući vaskrsenje pri drugom Hristovom dolasku. Bog ne zaboravlja one koji umiru verni trostrukoj anđeoskoj vesti. Njima je obećano: „Blago mrtvima koji umiru u Gospodu otsad. Da, govori Duh, da počinu od trudova svojijeh; jer djela njihova idu za njima“ (Otkrivenje 14,13). Za sada je potrebna istrajnost (Otkrivenje 14,12). Pozvani smo da uzmemo svoj krst i da sledimo Hrista (Matej 10,38) sve do onoga dana kada ćemo zameniti krst za venac života (Otkrivenje 2,10). U međuvremenu, moramo da radimo zajedno protiv zajedničkog neprijatelja. Pavle kaže: „Jer naš rat nije s krvlju i s tijelom, nego... sa duhovima pakosti“ (Efescima 6,12). Ujedinjeni u Hristu i obučeni u Božji oklop, pobedićemo!

Pitanja:

1. Prisetite se vremena kada ste trpeli progon zbog vaše vere. Kako je stradanje zbog Hrista ojačalo vašu veru?
2. Na koju vas je misiju Hristos pozvao? Kako ispunjavate to delo za Njega?